

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 26/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen nuorten työllisyyspalveluiden tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jessi Jokelaisen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 26/2025 vp:

Mitä hallitus tekee turvatakseen syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tarpeisiin vastaavat työpajapalvelut?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Nuorisolain mukaan ”Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.” Nuorten työpaja on nuorisotyötä. Nuorisotyön tavoitteena on, että jokainen nuori saavuttaa omien voimavarojensa ja näkemystensä mukaisen paikkansa yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä kokee elämänsä merkitykselliseksi. Nuorisotyössä edistetään siis nuorten hyvinvointia, ja se on jatkossakin yksi hyvä tapa tukea tuen tarpeessa olevia nuoria.

Hallitus pitää nuorten hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä hyvin tärkeänä ja on vahvistanut nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rahoitusta lisätalousarvion kautta, vaikka taloudellinen tilanne on vaikea. Nuorten työpajoille jaetaan vuonna 2025 14,4 miljoonaa euroa valti-onavustusta; vuonna 2024 vastaava määräraha oli 14 miljoonaa euroa.

Nuorten työpajojen toimintaympäristö on viime vuosina ollut suuressa muutoksessa. Ensin hyvinvointialueiden ja tämän vuoden alusta työllisyysalueiden perustaminen ovat vaikuttaneet toiminnan järjestämiseen monin tavoin. Hyvinvointialueet, kunnat ja työllisyysalueet vastaavat omasta toiminnastaan ja kansalaisille tarjoamistaan palveluista. Hallituksella ja tässä tapauksessa opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oma, informaatio-ohjaukseen liittyvä roolinsa. Useimmiten esimerkiksi nuorten työpajatoiminnan käytännön toteutukseen liittyvät asiat vaativat kuitenkin paikallista sopimista ja paikallisia yhteistyötapoja. Näitä ei useinkaan voi hallituksen toimesta luoda yhdellä sapluunalla toimiviksi koko maan osalta.

Kuntouttava työtoiminta, jota toteutettiin aiemmin osana nuorten työpajatoimintaa, siirtyi sosiaalihuoltolain mukaisena toimintana hyvinvointialueiden vastuulle. Kun nuori tarvitsee kuntouttavan työtoiminnan tukea, hänet voidaan siihen ohjata, mutta kyseessä ei ole nuorisolain mukainen nuorten työpajatoiminta.

Vuoden alusta aloittaneet työllisyysalueet muuttavat nuorten työpajakenttää lisää. Toiminnan alkuvaiheessa on tullut esiin alueellisia toiminta- ja tulkintaeroja siinä, miten nuorten työpajatoiminta kytkeytyy nuorten työllisyyden parantamiseen. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (1 luku, 8 §) sanoo kuitenkin: ”Jos asiakkaan palvelutarve edellyttää muita kuin työvoimaviranomaisen järjestämiä palveluja, asiakkaalle on annettava tietoa muista palvelumahdollisuuksista sekä tarvittaessa ohjattava asiakas muun viranomaisen tai palvelunjärjestäjän palvelujen piiriin, tarvittaessa yhteistyössä tämän kanssa.” Laki mahdollistaa siis jatkossakin nuorten ohjaamisen työpajatoimintaan.

Nuorten työpajat tuovat työllisyyspalveluiden valikoimaan kuuluvien työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen ja työhönvalmennuksen rinnalle lisää syvyyttä tukemalla nuorta kokonaisvaltaisemmin esimerkiksi yksilövalmennuksen ja ryhmässä tapahtuvan valmennuksen avulla. Valtaosa työpajanuorista, 3320 henkilöä, onkin vuonna 2024 ollut nuorten työpajalla työkokeilussa saaden valmentajilta samalla tukea myös muihin heitä haastaviin asioihin. Palkkatuetussa työssä nuorten työpajalla oli vain 460 nuorta, eli tämä on valtakunnallisessa mittapuussa ollut jo viime vuonna pienemmän pajajoukon toimintaympäristö.

Kaikkien myllerrysten jälkeen tilanne nuorten työpajoilla on siis kuitenkin pääosin hyvä. Aluehallintoviraston avustuksia käsittelevien virkamiesten tekemän kartoituksen mukaan parin vuoden sisään lopettaneita nuorten työpajoja on n. 25, mutta saman verran on myös uusia aloittaneita nuorten työpajoja. Vuoden 2024 ja 2023 välisissä työpajojen osallistujamäärissä ei ole merkittäviä muutoksia, sikäli kun vertailussa on mukana kaikenlaiset nuorille tarkoitetut pajat.

Helsingissä 7.3.2025

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist

VN/5500/2025-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: